

Co-funded by
the European Union

ΠΑΚΕΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 —

Μεθοδολογικός οδηγός για τη μετασχηματιστική εκπαίδευση στην Ευρώπη

Οδηγός εκπαίδευσης εκπαιδευτών

Εργαστήριο αρ. 1

Α. Εισαγωγή στο εργαστήριο μετασχηματιστικής
εκπαίδευσης

Β. Πολιτικές και πλαίσια στα συστήματα
επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
IDEA & TUCEP

Erasmus+ | KA2 - Strategic Partnerships | Αριθμός Έργου. 2023-1-IE01-KA220-VET-000159740

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

TRANSFORM

Co-funded by
the European Union

Α. Εισαγωγή στο εργαστήριο μετασχηματιστικής εκπαίδευσης

Πίνακας περιεχομένων - μέρος Α

- Εισαγωγή - 4
- Ο μεθοδολογικός οδηγός - επισκόπηση- 5
- Δομή του μεθοδολογικού οδηγού- 6
- Εφαρμογή του μεθοδολογικού οδηγού- 8
- Κατανόηση βασικών εννοιών- 11
- Τάσεις μετανάστευσης - 17
- Ο ρόλος της ΕΕΚ στη μετανάστευση - 19
- Η σημασία της πολιτιστικής ενσωμάτωσης-20
- Στρατηγικές για συμπεριληπτική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση - 21
- Πέρα από τη δεοντολογία: Οικονομικά & Κοινωνικά Οφέλη - 22
- Διαδικτυακή υποστήριξη που προωθεί την ενσωμάτωση- 23
- Αναφορές - 26

Εισαγωγή

Οι σημερινές κοινότητες είναι πολιτισμικά ποικίλες και απαιτούν εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς.

Οι εκπαιδευτές ΕΕΚ διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην προώθηση της ένταξης και της ενσωμάτωσης.

Η παρουσίαση αυτή διερευνά στρατηγικές για την αποτελεσματική υποστήριξη διαφορετικών μαθητών και βασίζεται στον Μεθοδολογικό Οδηγό για τη Μετασχηματιστική Εκπαίδευση στην Ευρώπη, που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου TRANSFORM - Transformative Education for Inclusion and Social Integration (Μετασχηματιστική Εκπαίδευση για την Ένταξη και την Κοινωνική Ενσωμάτωση), το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πηγή: Pixabay.com

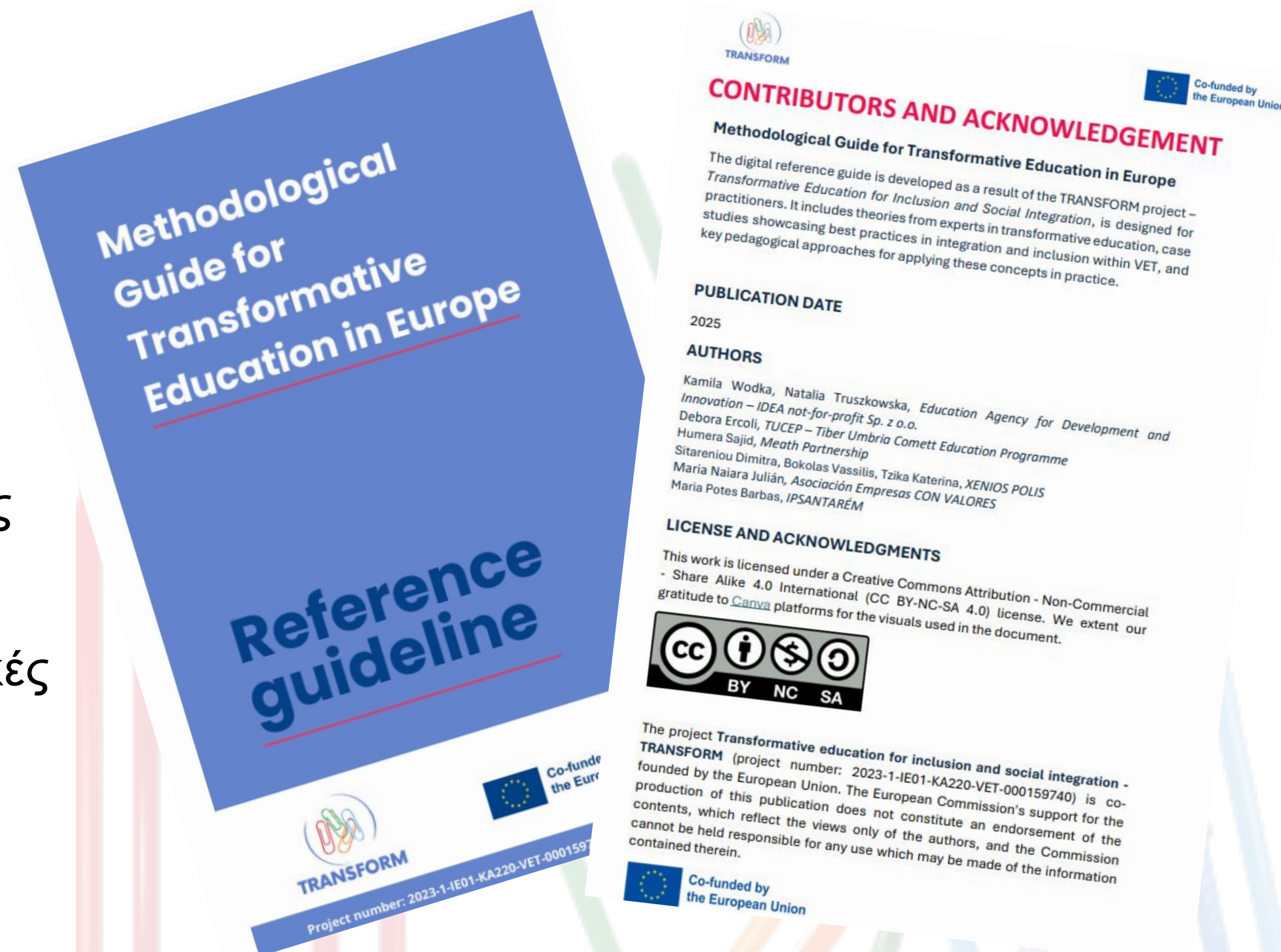

Co-funded by
the European Union

Ο Μεθοδολογικός Οδηγός

Ο ψηφιακός οδηγός αναφοράς αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου TRANSFORM - Μετασχηματιστική Εκπαίδευση για την Ένταξη και την Κοινωνική Ενσωμάτωση, και απευθύνεται σε επαγγελματίες. Περιλαμβάνει θεωρίες από ειδικούς στη μετασχηματιστική εκπαίδευση, μελέτες περιπτώσεων που παρουσιάζουν βέλτιστες πρακτικές ένταξης και ενσωμάτωσης στο πλαίσιο της ΕΕΚ, καθώς και βασικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις για την εφαρμογή αυτών των εννοιών στην πράξη.

Εφαρμογή του μεθοδολογικού οδηγού

- Επισκόπηση των βασικών κεφαλαίων:
- Πολιτικές και πλαίσια στην ΕΕΚ
- Σχεδιασμός προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς
- Υποστήριξη διαφορετικών εκπαιδευομένων
- Αξιολόγηση
- Επαγγελματική ανάπτυξη και συνεχής μάθηση

Δομή του μεθοδολογικού οδηγού

Στο τέλος κάθε κεφαλαίου υπάρχουν παραπομπές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον εκπαιδευτικό για την περαιτέρω διερεύνηση της μετασχηματιστικής εκπαίδευσης.

References

1. Ainscow, M. (2005). Developing inclusive education systems: What are the levers for change? *Journal of Educational Change*, 6(2), 109-124.
2. Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University Press.
3. CAST. (2018). Universal Design for Learning Guidelines version 2.2. Retrieved from <http://udlguidelines.cast.org>
4. Diversio. (2023, January). 8 adult learning principles for DEI training. <https://diversio.com/8-adult-learning-principles-for-dei-training/>
5. Education and Training Boards Ireland (ETBI). (2020). Universal Design for Learning: Guidelines for Further Education and Training. ETBI.
6. Gay, G. (2018). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice* (3rd ed.). Teachers College Press.
7. Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.
8. Heelan, A., Tobin, T. J., Ryder, D., & the AHEAD team. (2021). UDL for FET practitioners: Guidance for implementing universal design for learning in Irish further education and training. AHEAD. <https://www.solas.ie/f/70398/x/6154fce37c/udl-for-fet-practitioners.pdf>
9. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher*, 38(5), 365-379.
10. Kolb, D. A. (2014). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2nd ed.). Pearson Education.
11. Larmer, J., Mergendoller, J., & Boss, S. (2015). *Setting the standard for project-based learning*. ASCD.
12. OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. OECD Publishing.
13. Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching every student in the digital age: Universal design for learning*. Association for Supervision and Curriculum Development.
14. Tomlinson, C. A. (2014). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners* (2nd ed.). ASCD.
15. UNESCO. (2017). *A guide for ensuring inclusion and equity in education*. UNESCO.
16. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Εφαρμογή του μεθοδολογικού οδηγού

Οι εκπαιδευτικοί
μπορούν να
χρησιμοποιήσουν
τον οδηγό για να
ενισχύσουν τη
συμμετοχικότητα
και να εξοικειωθούν
με τις **βέλτιστες**
πρακτικές και
στρατηγικές.

Case Studies and Examples

Case Study 1: Adaptive Testing for Language Learners

A vocational training center in Germany faced challenges in assessing migrant learners due to language barriers. To address this, the institution introduced adaptive testing methods that allowed learners to select their preferred language for instructions and questions. The tests also incorporated visual aids and interactive elements to ensure comprehension.

This approach not only reduced stress and confusion for non-native speakers but also provided more accurate insights into their skills and knowledge. Additionally, feedback from the learners indicated increased confidence and a stronger sense of inclusion in the educational process. As a result, adaptive testing became a model for other institutions in the region, showcasing its potential to improve educational equity.

Case studies

Case Study: Inclusive Education in Ireland

Ireland has made significant strides in implementing inclusive education practices, particularly in the area of migrant learners.

The Education Act of 1998 emphasises the right of all children to an education regardless of their background or circumstances (Government of Ireland).

Programs at Trinity College Dublin have been successful in supporting students from underrepresented groups, including young adults and mature students, providing them with the necessary support to progress to university education.

These principles can be put into practice at schools to higher education.

Πηγή: Pixabay.com

Εφαρμογή του μεθοδολογικού οδηγού

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον οδηγό για να εξοικειωθούν με πραγματικά παραδείγματα εφαρμογής του οδηγού σε περιβάλλοντα ΕΕΚ.

Reflective questions

- How can you adapt your current assessment practices to be more inclusive?
- What tools or technologies could support diverse learners in your context?
- How can peer and self-assessment enhance inclusivity in the classroom?

It is very important to think about it. By emphasizing inclusive assessment in VET, educators can contribute to building a more equitable and skilled workforce, ready to meet the demands of an increasingly diverse and interconnected world.

Κατανόηση βασικών εννοιών

**Εκπαίδευση
χωρίς
αποκλεισμούς**

Ενσωμάτωση

**Εκπαίδευση για
τη
μετανάστευση**

Co-funded by
the European Union

Κατανόηση βασικών εννοιών

Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς

Υπάρχουν διαφορετικοί ορισμοί της ένταξης, αλλά συνδυάζοντάς τους διαπιστώνουμε ότι η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς είναι μια προσέγγιση στην εκπαίδευση και τη μάθηση που εξασφαλίζει ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ίση πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση σε συνεργατικό περιβάλλον, ανεξάρτητα από τις ικανότητες, την αναπηρία, το υπόβαθρο ή τις προσωπικές συνθήκες.

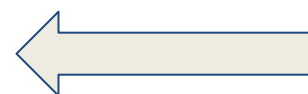
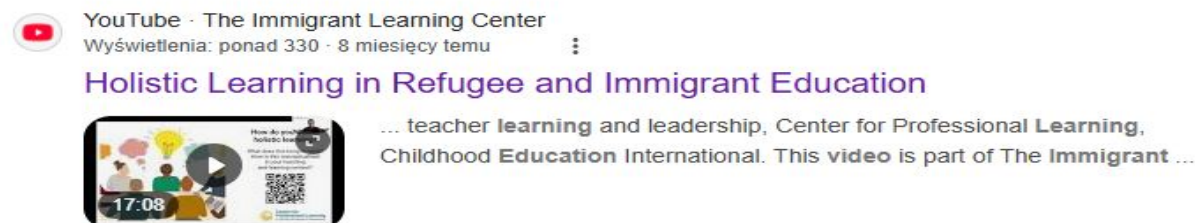
Πηγή: Pixabay.com

Κατανόηση βασικών εννοιών

Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς

Για τους εκπαιδευτικούς της ΕΕΚ η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς σημαίνει σχεδιασμό προγραμμάτων σπουδών και μαθησιακών περιβαλλόντων που είναι προσβάσιμα και προσαρμόζονται σε άτομα με διαφορετικές ανάγκες, όπως εκπαιδευόμενοι με αναπηρίες, γλωσσικά εμπόδια, ψυχικές καταστάσεις ή πολιτισμικές διαφορές (Jardinez & Natividad, 2024). Η ένταξη διασφαλίζει ότι όλοι οι μαθητές αισθάνονται ότι εκτιμώνται και έχουν την υποστήριξη που χρειάζονται για να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

παρακολουθήστε το βίντεο

Πηγή: Pixabay.com

Co-funded by
the European Union

Κατανόηση βασικών εννοιών

Ενσωμάτωση

Η ενσωμάτωση περιλαμβάνει την προσθήκη συγκεκριμένων υποστηρικτικών μέσων που βοηθούν τα άτομα να προσαρμοστούν στις υπάρχουσες δομές. Η ενσωμάτωση επικεντρώνεται στο να βοηθηθούν οι εκπαιδευόμενοι με διαφορετικό υπόβαθρο, ιδίως οι μετανάστες, να προσαρμοστούν αποτελεσματικά και να συνεισφέρουν στο νέο εκπαιδευτικό και κοινωνικό περιβάλλον (Omanović & Langley, 2021).

Παράδειγμα ενσωμάτωσης στο Ηνωμένο Βασίλειο:

City of Sanctuary UK

Donate

Events

Newsletter

Contact

Shop

About ▾ Groups ▾ Sector Networks & Awards ▾ Resources ▾ Get Involved ▾

We're building a movement of welcome across the UK.

From community groups to councils, schools to libraries, these vibrant networks provide welcome, support, and opportunity to people seeking sanctuary. **With your support, we can make these networks even stronger.**

Donate

Join the movement

Κατανόηση βασικών εννοιών

Πηγή: Pixabay.com

Ενσωμάτωση

Η ενσωμάτωση μπορεί να είναι ένα βήμα προς την ένταξη, ενέχει όμως τον κίνδυνο περιθωριοποίησης εάν τα αποκλεισμένα άτομα δεν συμμετέχουν πραγματικά ή δεν εκτιμώνται (Lough, Barbelet, Njeri, 2022).

Σε ένα περιβάλλον ΕΕΚ, η ενσωμάτωση μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης για τα άτομα ώστε να γεφυρωθούν τα κενά κουλτούρας και γνώσεων, την ενθάρρυνση της καθοδήγησης από ομοτίμους, την εμπλοκή τοπικών φορέων για τη δημιουργία ευκαιριών πρακτικής άσκησης και απασχόλησης για διαφορετικούς εκπαιδευόμενους.

Κατανόηση βασικών εννοιών

Εκπαίδευση για τη μετανάστευση

Η μετανάστευση εισάγει νέα δυναμική στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), καθώς τα άτομα από διαφορετικές χώρες και διαφορετικούς πολιτισμούς συνεισφέρουν μοναδικές προοπτικές, δεξιότητες και προκλήσεις στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Για τους εκπαιδευτικούς, η αναγνώριση του αντίκτυπου της μετανάστευσης σημαίνει την κατανόηση των ειδικών αναγκών των μεταναστών εκπαιδευομένων, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης της γλώσσας, της αναγνώρισης πιστοποιητικών, της πολιτισμικής προσαρμογής (Tran & Nyland, 2011).

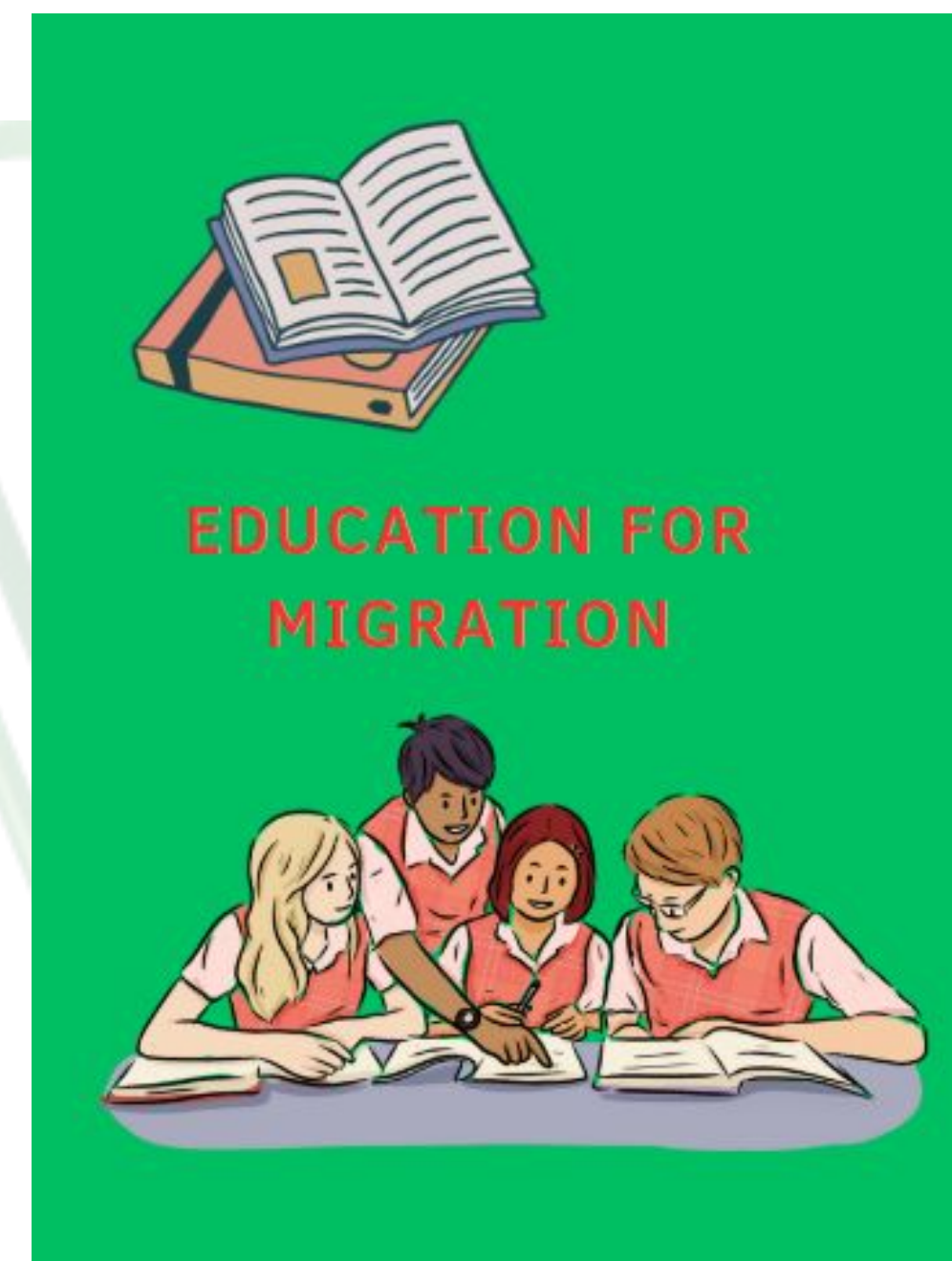

Κατανόηση βασικών εννοιών

Εκπαίδευση για τη μετανάστευση

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν αυτή την ποικιλομορφία για να βελτιώσουν τη μαθησιακή εμπειρία για όλους τους εμπλεκόμενους. Για να το επιτύχουν αυτό, θα πρέπει να γνωρίζουν ειδικά εργαλεία και τρόπους ενσωμάτωσης των μεταναστών στην τοπική κοινότητα.

Co-funded by
the European Union

Τάσεις μετανάστευσης

Η μετανάστευση διαμορφώνει τη σύγχρονη Ευρώπη.

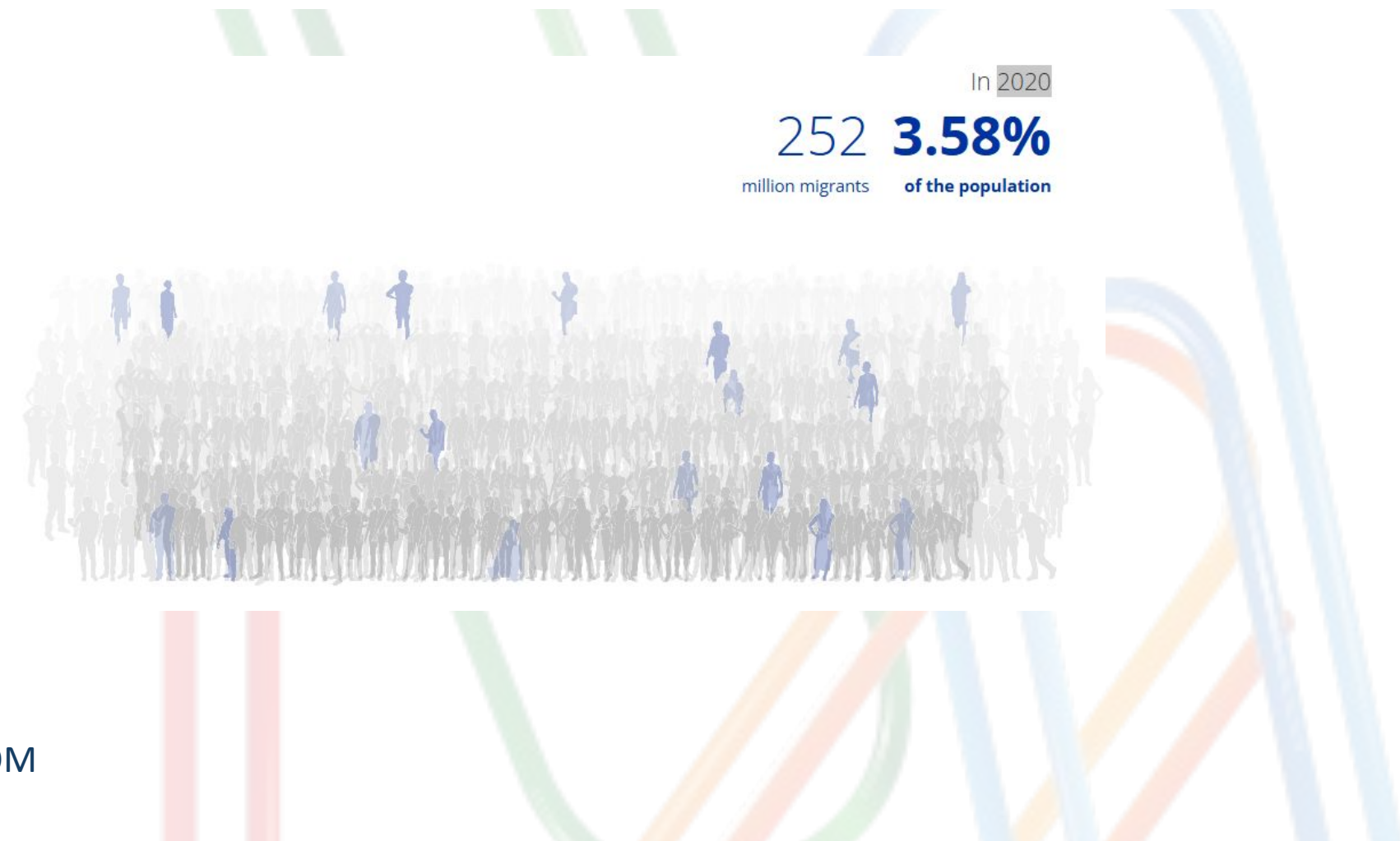
Η ελεύθερη κυκλοφορία στην ΕΕ επιτρέπει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας.

Οι μετανάστες από χώρες εκτός Ευρώπης αναζητούν οικονομικές ευκαιρίες.

Οι συγκρούσεις και η κλιματική αλλαγή οδηγούν στη μετανάστευση, ιδίως από την Αφρική και τη Μέση Ανατολή.

Πηγή: IOM

Πηγή: IOM

Co-funded by
the European Union

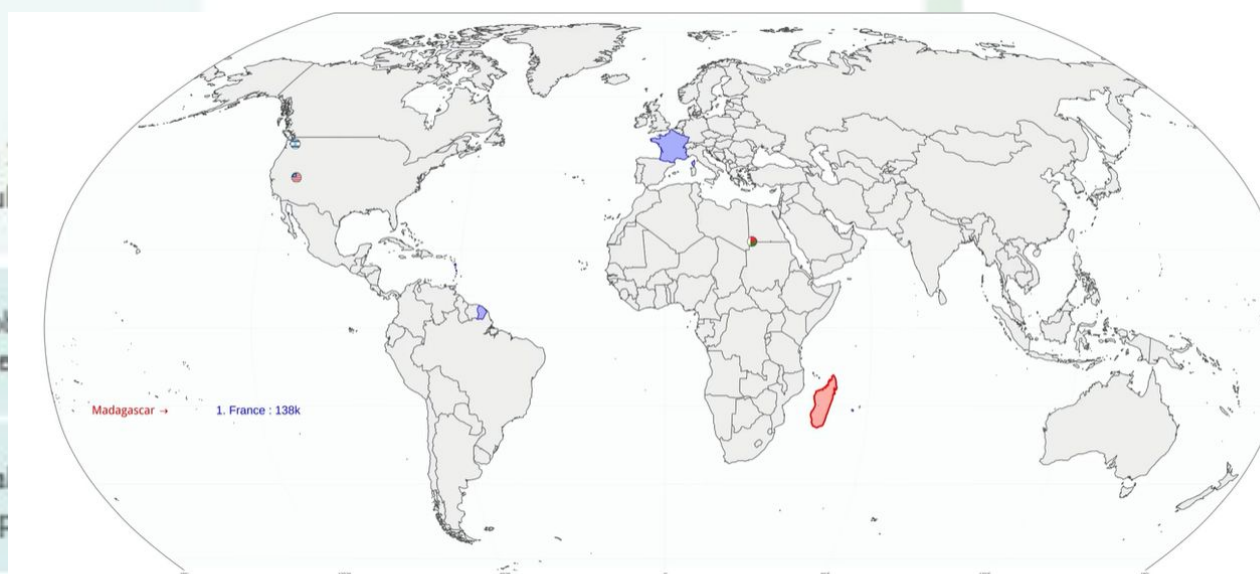

Τάσεις μετανάστευσης

Key migration data
at a glance

(latest available)

	International migrants^a	281 million international migrants globally in 2020, or 3.6 per cent of the world's population
Females^a	135 million	international female migrants globally in 2020, or 3.5 per cent of the world's female population
Males^a	146 million	international male migrants globally in 2020, or 3.7 per cent of the world's male population
Children^a	28 million	international child migrants globally in 2020, or 1.4 per cent of the world's child population
Labour migrants^b	169 million	migrant workers globally in 2019
Missing migrants^c	Around 8,500	dead and missing globally in 2023

↑
παρακολουθήστε το
βίντεο

Πηγή: IOM

Source: IOM

Co-funded by
the European Union

Ο ρόλος της ΕΕΚ στη μετανάστευση

Η ενσωμάτωση των κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων και των μεταναστών, **η ανάπτυξη ευαισθησίας και ανταπόκρισης στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα** είναι ζωτικής σημασίας σήμερα σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

Με τον αυξανόμενο αριθμό διαπολιτισμικών επαφών, τόσο στην επαγγελματική όσο και στην κοινωνική ζωή, η ικανότητα κατανόησης και αποδοχής των πολιτισμικών διαφορών καθίσταται απαραίτητη.

Η προώθηση του ανοίγματος σε άλλες προοπτικές ενισχύει τους κοινωνικούς δεσμούς, μειώνει τις προκαταλήψεις και προάγει την αρμονική συνεργασία σε διαφορετικές κοινότητες.

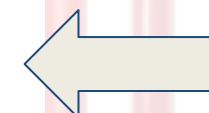
m.youtube.com > watch

CARE Poland Education Initiatives for Ukrainian Students and ...

CARE Poland Education Initiatives for ... SHOCKING RAW FOOTAGE:
Noem Goes Inside Infamous El Salvador Prison Where Illegal Immigrants...

YouTube · CARE · 21 Ιul 2025

παρακολουθήστε το βίντεο

Co-funded by
the European Union

Η σημασία της πολιτιστικής ενσωμάτωσης

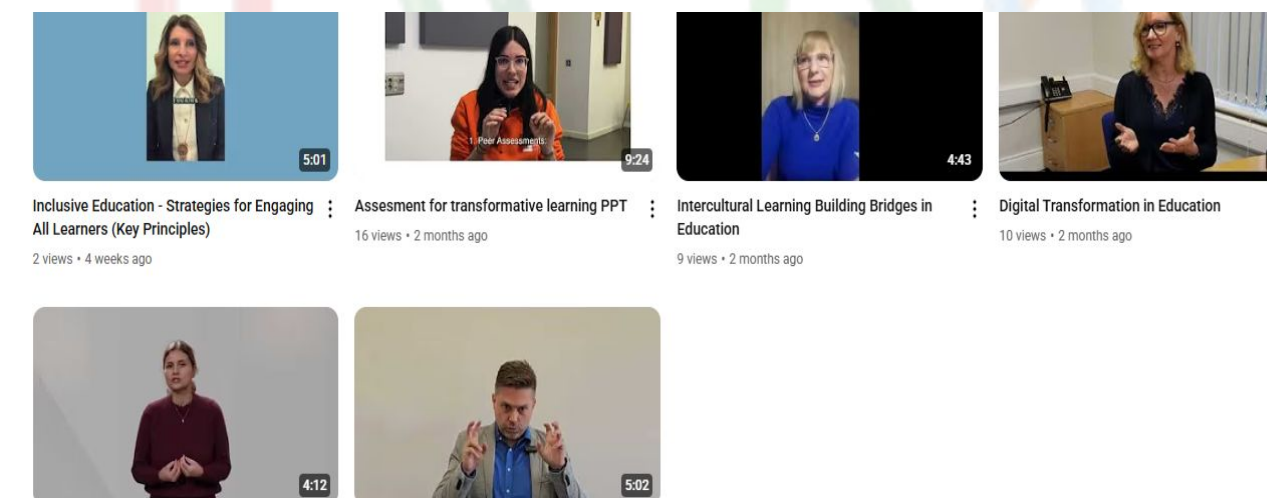
Η ευαισθησία στην πολυμορφία συμβάλλει στη δημιουργία πιο **ενταξιακών περιβαλλόντων** όπου όλοι, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή την πολιτιστική ταυτότητα, μπορούν να αισθάνονται **αποδεκτοί και να εκτιμώνται**.

Αυτού του είδους η προσέγγιση όχι μόνο χτίζει κοινωνικό κεφάλαιο αλλά και τονώνει την καινοτομία, εμπλουτίζοντας τις κοινότητες με νέες ιδέες και εμπειρίες.

Είναι σημαντικό οι εκπαιδευτές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης να έχουν πρόσβαση σε σύγχρονα εκπαιδευτικά βοηθήματα, ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν στρατηγικές που λαμβάνουν υπόψη την πολιτισμική ποικιλομορφία και τις ατομικές ανάγκες. βίντεο για τους εκπαιδευτικούς:

<https://www.youtube.com/@TransformErasmusProject>

παρακολουθήστε τα βίντεο

Στρατηγικές για συμπεριληπτική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

- Εφοδιάστε τους εκπαιδευτικούς με σύγχρονα εργαλεία για ποικίλες μαθησιακές ανάγκες.
- Ανάπτυξη πολιτισμικής επάρκειας:
 - - κατανόηση των αξιών,
 - - στυλ επικοινωνίας και μαθησιακές προτιμήσεις.
- Εφαρμογή του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση για προσβάσιμη εκπαίδευση.
- Υποστήριξη της γλωσσικής εκμάθησης με δίγλωσσους πόρους και γλωσσολόγους.
- Χρήση ψηφιακών εργαλείων για εξατομικευμένη μάθηση και άρση εμποδίων.
- Συνεργασία με τοπικές κοινότητες και βιομηχανίες μέσω πρακτικής άσκησης.
- Ενθάρρυνση της ομαδικής συνεργασίας για να σπάσετε τα στερεότυπα και να οικοδομήσετε την ένταξη.

Ενεργοποίηση μαθητών που είναι δύσκολο να προσεγγιστούν:

Χρήση δίγλωσσων υλικών ή μεταφραστικών εργαλείων για να μειώσετε τα γλωσσικά εμπόδια.

Ανάθεση ομότιμων μεντόρων (π.χ. οι πιο σίγουροι μαθητές βοηθούν τους άλλους).

Πηγή: Pixabay.com

Co-funded by
the European Union

Πέρα από τη δεοντολογία: Οικονομικά & Κοινωνικά Οφέλη

Η ένταξη ενισχύει την κοινοτική συνοχή και την οικονομική ανάπτυξη.

Οι εκπαιδευτές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη σύνδεση των εκπαιδευομένων με την κοινωνία και τη βιομηχανία.

Πηγή: Pixabay.com

Co-funded by
the European Union

Διαδικτυακή υποστήριξη που προωθεί την ενσωμάτωση

Δίκτυο SIRIUS για την εκπαίδευση των μεταναστών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγχρηματοδοτεί το δίκτυο SIRIUS για την εκπαίδευση των μεταναστών. Το δίκτυο υποστηρίζει την εκπαίδευση των παιδιών και των νέων με μεταναστευτικό υπόβαθρο μέσω στρατηγικών δραστηριοτήτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και, μαζί με τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, φέρνει σε επαφή ερευνητές, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και επαγγελματίες στον τομέα της εκπαίδευσης των μεταναστών.

Πηγή: *Refugee and migrant integration into education and training*. (2024, October 11).

Co-funded by
the European Union

Διαδικτυακή υποστήριξη που προωθεί την ενσωμάτωση

Διαδικτυακή Γλωσσική Υποστήριξη Erasmus+

Η Επιτροπή έχει προσφέρει σε περισσότερους από 100.000 πρόσφυγες και νεοαφιχθέντες μετανάστες πρόσβαση σε διαδικτυακή γλωσσική υποστήριξη. Η πρωτοβουλία έχει ως στόχο να βοηθήσει τα άτομα να ενσωματωθούν στην κοινωνία υποδοχής τους, παρέχοντας την ευκαιρία να μάθουν την τοπική γλώσσα.

Πηγή: *Refugee and migrant integration into education and training*. (2024, October 11).

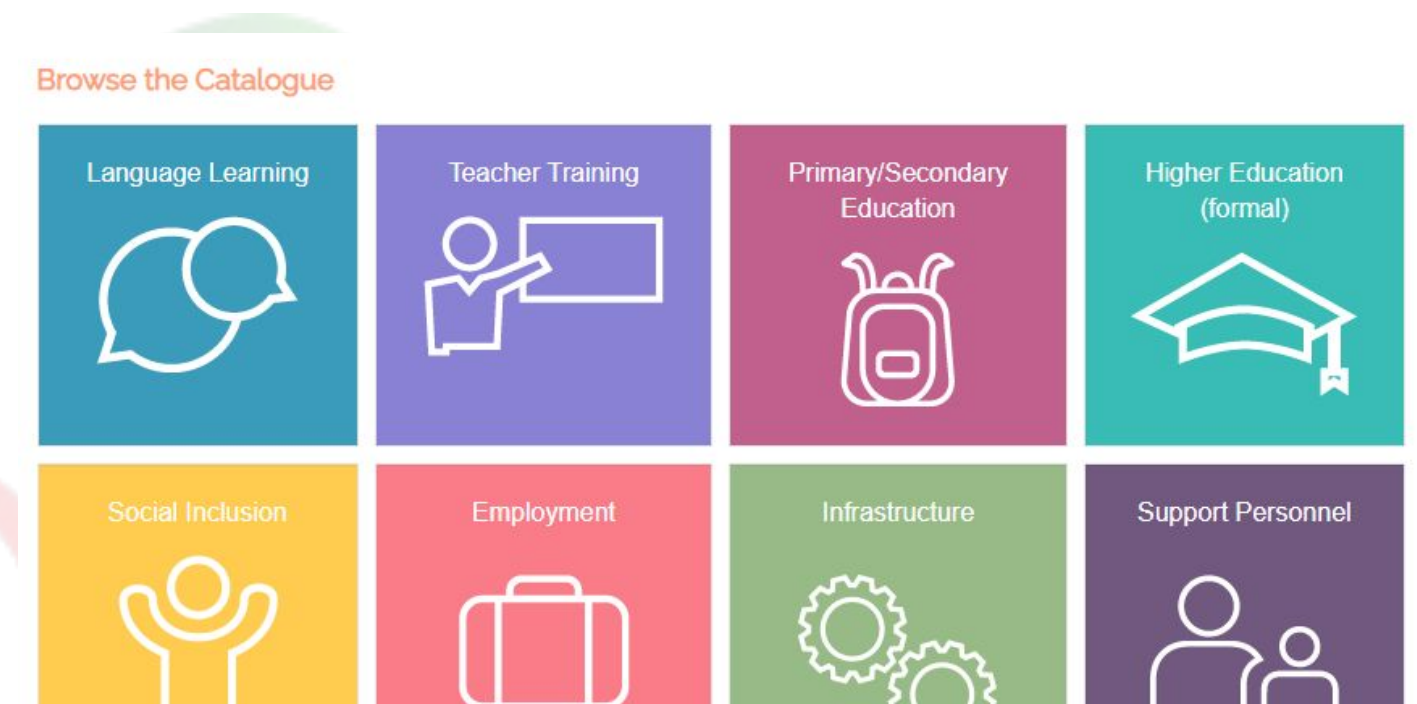

Διαδικτυακή υποστήριξη που προωθεί την ενσωμάτωση

Μαζικά ανοικτά διαδικτυακά μαθήματα

Η Επιτροπή ανέθεσε επίσης μια μελέτη που αξιολογεί την επάρκεια των μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων (MOOCs) και της ελεύθερης ψηφιακής μάθησης (FDL) για την ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων.

Ένας κατάλογος επιλεγμένων πρωτοβουλιών - κατηγοριοποιημένων ανά τύπο και σκοπό - είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση [MOOCs4inclusion](https://moocs4inclusion.eu).

Αναφορές — μέρος Α

- *Refugee and migrant integration into education and training.* (2024, October 11). European Education Area. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/inclusive-education/migrants-and-refugees>.
- Omanović, V., & Langley, A. (2023). Assimilation, Integration or Inclusion? A Dialectical Perspective on the Organizational Socialization of Migrants. *Journal of Management Inquiry*, 32(1), 76-97.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10564926211063777>
- Jardinez, M. J., & Natividad, L. R. (2024). The Advantages and Challenges of Inclusive Education: Striving for Equity in the classroom. *Shanlax International Journal of Education*, 12(2), 57–65.
<https://doi.org/10.34293/education.v12i2.7182>
- Lough, O., Barbelet, V. and Njeri, S. (2022) Inclusion and exclusion in humanitarian action: findings from a three-year study. HPG report. London: ODI
www.odi.org/en/publications/inclusion-and-exclusion-in-humanitarian-actionfindings-from-a-three-year-study
- Tran, L., & Nyland, C. (2011). International Vocational Education and Training - the Migration and Learning mix.

Β. Πολιτικές και πλαίσια στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Πίνακας περιεχομένων - μέρος Β

- Εισαγωγή και στόχοι - 29
- Θεωρητικό υπόβαθρο - 31
- Στρατηγικές για την ευθυγράμμιση των προγραμμάτων κατάρτισης με τις ευρωπαϊκές πολιτικές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης - 35
- Υποστήριξη πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα - 39
- Μελέτες περιπτώσεων - 42
- Αναφορές - 44

Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και ευρωπαϊκές προτεραιότητες

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση κατέχουν κεντρική θέση στο όραμα της ΕΕ για την κοινωνική την προσωπική ανάπτυξη. συνοχή, την οικονομική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τις βασικές πολιτικές της ΕΕ, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση **ισότιμης πρόσβασης** στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για τους **μετανάστες και άλλες ευάλωτες ομάδες** εκπαιδευομένων.

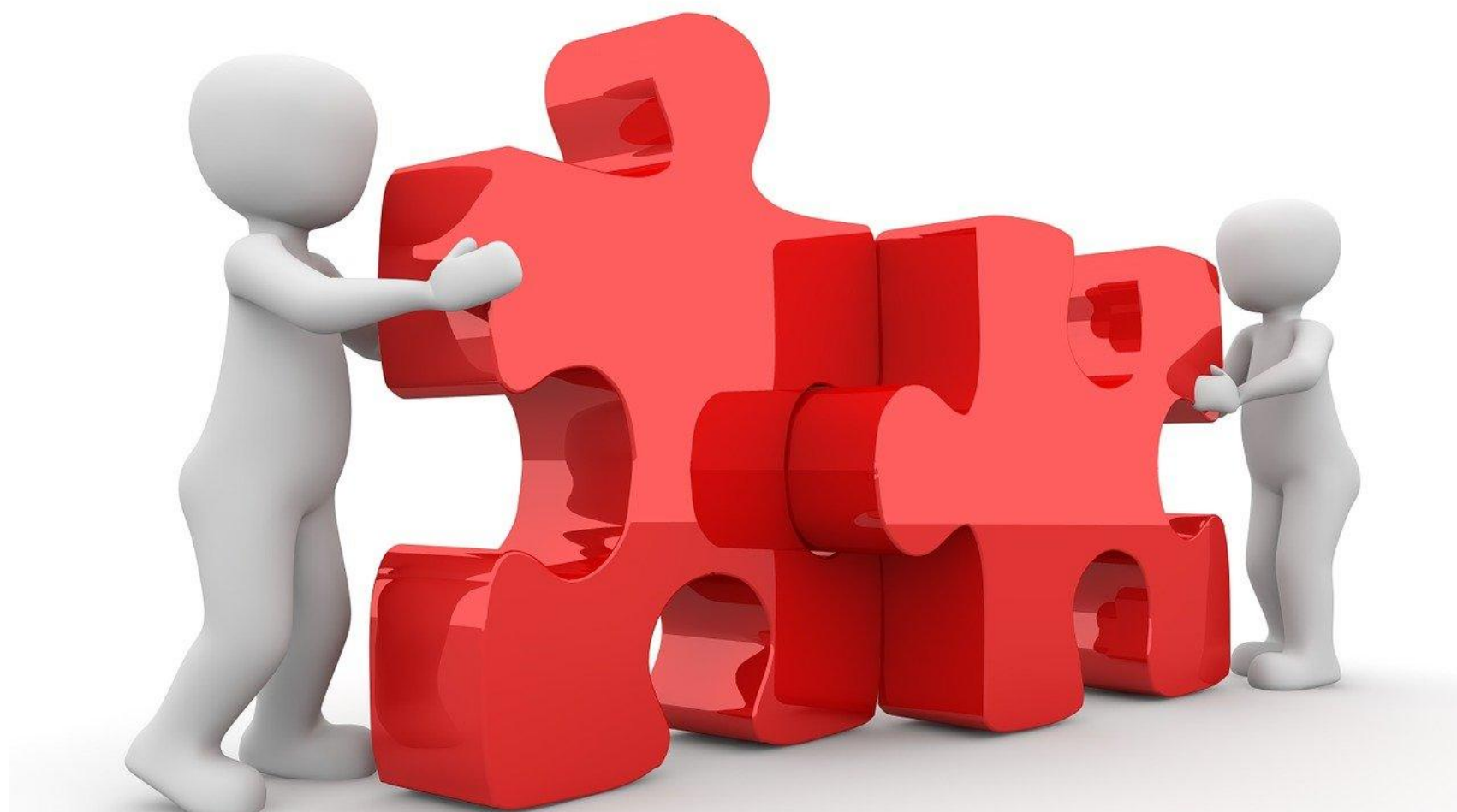
Τα συστήματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

διαδραματίζουν καίριο ρόλο αντιμετωπίζοντας:

- ελλείψεις δεξιοτήτων
- ένταξη στην αγορά εργασίας
- δια βίου μάθηση

Στόχοι και εστίαση

Το κεφάλαιο αυτό διερευνά τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά πλαίσια ΕΕΚ ευθυγραμμίζονται με τις εκπαιδευτικές πολιτικές της ΕΕ.

Επισημαίνει τις βέλτιστες πρακτικές και στρατηγικές για τη βελτίωση της πρόσβασης και της αποτελεσματικότητας, ιδίως για τους μετανάστες εκπαιδευόμενους, στα διαφορετικά συστήματα ΕΕΚ σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Μετανάστευση & Εκπαίδευση στην Ευρώπη

Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην ένταξη των μεταναστών

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΙΓΙΣΜΟΥ ΙΔΕΩΝ

«Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο ρόλος της εκπαίδευσης στην ένταξη των μεταναστών;»

Χρησιμοποιήστε διαδραστικά εργαλεία όπως το

Μετανάστευση & Εκπαίδευση στην Ευρώπη

Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην ένταξη των μεταναστών

Πηγή:
https://stock.adobe.com/it/search?k=migration+and+education&search_type=usertyped&asset_id=1123347775

- ✓ Τα τελευταία χρόνια, η Ευρώπη έχει υποδεχθεί **πολλούς νέους μετανάστες**.
- ✓ Η εκπαίδευση και η κατάρτιση αποτελούν βασικά εργαλεία για **την ενσωμάτωσή τους και την πρόσβασή τους** στην αγορά εργασίας.
- ✓ Η ΕΕΚ υποστηρίζει τη μετάβαση από το **σχολείο στην εργασία**, ιδίως για τους μειονεκτούντες νέους.

Εμπόδια στην πρόσβαση στην ΕΕΚ

Προκλήσεις στη χρήση της ΕΕΚ για τους μετανάστες

Η ΕΕΚ εφαρμόζεται με **ασυνέπεια** για τους μετανάστες.

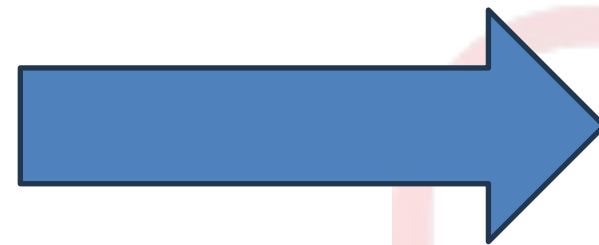
Κοινά εμπόδια:

περιορισμένοι πόροι,
γλωσσικές δυσκολίες,

έλλειψη πληροφόρησης

Τα πιο **περιεκτικά και ευέλικτα** συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ωφελούν όχι μόνο τους μετανάστες αλλά και όλους τους μειονεκτούντες εκπαιδευόμενους, δημιουργώντας ισχυρότερα και πιο προσαρμόσιμα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Δράσεις της ΕΕ για τη στήριξη της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς

- Από το 2016, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** υποστηρίζει τα κράτη μέλη της ΕΕ στις προσπάθειές τους να ενσωματώσουν τους μετανάστες στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης.
- Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι μαθητές με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο **συχνά δυσκολεύονται να προσαρμοστούν σε νέα μαθησιακά περιβάλλοντα.**

Έτσι, οι δράσεις της ΕΕ επικεντρώνονται

π.χ.

Υποστήριξη των **εκπαιδευτικών**
σε διαφορετικές τάξεις

Ανταλλαγή **βέλτιστων**
πρακτικών

Βελτίωση της προσαρμογής και
της ένταξης

Co-funded by
the European Union

Σχέδιο δράσης για την ένταξη και την ενσωμάτωση (2021-2027)

Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην οποία συμμετέχουν:

- ✓ μετανάστες,
- ✓ κοινότητες,
- ✓ εργοδότες και
- ✓ κοινωνία των πολιτών.

Προτεραιότητες στις οποίες επικεντρώνεται το σχέδιο δράσης:

- ο **εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς**
- ο **εκμάθηση γλωσσών**
- ο **αναγνώριση των προσόντων**

Action Plan on Integration and Inclusion

Πηγή: AI-generated image created with OpenAI's DALL·E.

υποστηρίζεται από τη χρηματοδότηση, τις κατευθυντήριες γραμμές και τις συμπράξεις της ΕΕ.

Στρατηγικές για την ευθυγράμμιση της εθνικής ΕΕΚ με τις προτεραιότητες της ΕΕ

Υιοθέτηση πλαισίων πολιτικής και κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ

- Ενσωμάτωση βασικών συστάσεων της ΕΕ, όπως το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τις δεξιότητες, η διαδικασία της Κοπεγχάγης και η σύσταση του Συμβουλίου για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ανθεκτικότητα, στις εθνικές στρατηγικές.
- Διασφάλιση της ευθυγράμμισης με γενικούς στόχους όπως η προώθηση της συμμετοχικότητας, η προώθηση ψηφιακών και πράσινων δεξιοτήτων και η ενθάρρυνση της δια βίου μάθησης.

Καθιέρωση διασυνοριακής συνεργασίας

- Προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μέσω προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, όπως το Erasmus+ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).
- Συμμετοχή σε πρωτοβουλίες όπως η Ευρωπαϊκή Συμμαχία για τη Μαθητεία (EAcA) για την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της μαθητείας και της μάθησης με βάση την εργασία.

Στρατηγικές για την ευθυγράμμιση της εθνικής ΕΕΚ με τις προτεραιότητες της ΕΕ

Ενίσχυση της δέσμευσης των ενδιαφερομένων μερών

- Συνεργασία με τους εργοδότες, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τους κοινωνικούς εταίρους για να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά πλαίσια αντικατοπτρίζουν τόσο τις ανάγκες της αγοράς εργασίας όσο και τους στόχους της ΕΕ.
- Προώθηση πρωτοβουλιών με επίκεντρο τους μετανάστες, μέσω της συνεργασίας με ΜΚΟ και κοινοτικές οργανώσεις για την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμοσμένων στις ανάγκες των μεταναστών.

Προαιρετική προτροπή:

Σκεφτείτε τρόπους με τους οποίους τα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να οικοδομήσουν ισχυρότερες συνεργασίες με εργοδότες, ΜΚΟ και κοινοτικές οργανώσεις για να υποστηρίξουν την κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς - ειδικά για τους μετανάστες. Ποια είδη συνεργασίας, πρωτοβουλιών ή διαλόγου έχετε δει ή θα προτείνετε;

Στρατηγικές για την ευθυγράμμιση της εθνικής ΕΕΚ με τις προτεραιότητες της ΕΕ

Βελτίωση της διασφάλισης και παρακολούθησης της ποιότητας

- Υιοθέτηση του ευρωπαϊκού πλαισίου διασφάλισης ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EQAVET) για την τυποποίηση και τη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Να παρακολουθείτε και να αξιολογείτε τακτικά τα αποτελέσματα των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης χρησιμοποιώντας δείκτες αναφοράς από τους δείκτες εκσυγχρονισμού της ΕΕ στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

👉 **Προαιρετική προτροπή** (για Mentimeter ή ζωντανή συζήτηση):

Πώς μπορούν οι πάροχοι ΕΕΚ να βελτιώσουν τη διασφάλιση και την παρακολούθηση της ποιότητας για να εξασφαλίσουν μια πιο περιεκτική, αποτελεσματική και συναφή κατάρτιση για όλους τους εκπαιδευόμενους; Σκεφτείτε εργαλεία, μεθόδους συλλογής δεδομένων ή τρόπους εφαρμογής των αρχών EQAVET στην πράξη.

Στρατηγικές για την ευθυγράμμιση της εθνικής ΕΕΚ με τις προτεραιότητες της ΕΕ

Διευκόλυνση της αναγνώρισης δεξιοτήτων και της κινητικότητας

- Απλοποίηση της αναγνώρισης των προσόντων και της προηγούμενης μάθησης μέσω εργαλείων όπως το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ) και το Europass. Μέσω αυτών των εργαλείων οι πάροχοι ΕΕΚ μπορούν να καταστήσουν τα εθνικά προσόντα ευκολότερα κατανοητά και περισσότερο συγκρίσιμα. Επιδιώκεται επίσης η στήριξη της διασυνοριακής κινητικότητας των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, προωθώντας τη δια βίου μάθηση και την επαγγελματική ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Ενθαρρύνετε τη χρήση μικροπιστοποιητικών για την επικύρωση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, ιδίως για μετανάστες με διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο.

Στρατηγικές για την ευθυγράμμιση της εθνικής ΕΕΚ με τις προτεραιότητες της ΕΕ

Επενδύστε στην ανάπτυξη δασκάλων και εκπαιδευτών

Εφοδιάστε τους εκπαιδευτικούς με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την παροχή κατάρτισης υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς, ευθυγραμμισμένης με τις προτεραιότητες της ΕΕ.

- Ανάπτυξη προγραμμάτων συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτές ΕΕΚ σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ.

👉 **Προαιρετική προτροπή** (για Mentimeter ή ζωντανή συζήτηση):

Ποιες είναι μερικές από τις δεξιότητες που πρέπει να έχουν οι εκπαιδευτικοί για να παρέχουν κατάρτιση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς;

Στόχοι μετανάστες και ευάλωτες ομάδες

- Δημιουργία προσαρμοσμένων μονοπατιών που να αντιμετωπίζουν τις μοναδικές προκλήσεις που συναντούν οι μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών εμποδίων, της πολιτιστικής ενσωμάτωσης και της αξιολόγησης των δεξιοτήτων.
- Ενσωμάτωση έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ για τη στήριξη της ένταξης των μεταναστών σε προγράμματα ΕΕΚ.

Στρατηγικές για την ευθυγράμμιση της εθνικής ΕΕΚ με τις προτεραιότητες της ΕΕ

Οι ηγέτες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση ότι **όλοι οι μαθητές**, ανεξαρτήτως ιστορικού ή ικανοτήτων, έχουν **πρόσβαση** σε ποιοτική εκπαίδευση. Οι **αποτελεσματικές στρατηγικές** ένταξης θα πρέπει να συνδυάζουν την ανάπτυξη πολιτικής, την εμπλοκή της κοινότητας και την πρακτική εφαρμογή.

Δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών

"Σχεδιάζοντας περιβάλλοντα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς: «

Ερώτηση για το Mentimeter

"Ποιες στρατηγικές ή δράσεις μπορούν να αναλάβουν οι ηγέτες της ΕΕΚ για να εξασφαλίσουν εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμη εκπαίδευση για όλους τους μαθητές;"

Προαιρετική προτροπή

Σκεφτείτε πρακτικές δράσεις, ιδέες σε επίπεδο πολιτικής ή μεθόδους εμπλοκής της κοινότητας που έχετε δει ή θα συνιστούσατε.

Βασικές αρχές για την ενταξιακή εκπαίδευση

Πριν πληροφορηθείτε για τις βασικές αρχές της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης δείτε το βίντεο

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ

από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τις Ειδικές Ανάγκες και την Ενταξιακή Εκπαίδευση

...και ξεκινήστε μια **ΖΩΝΤΑΝΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ!**

Βασικές αρχές για την ενταξιακή εκπαίδευση

1. Προσδιορισμός εμποδίων

Αξιολόγηση τόσο των φυσικών (π.χ. δυσπρόσιτες εγκαταστάσεις) όσο και των συστημικών (π.χ. μεροληπτικά προγράμματα σπουδών) εμποδίων για την ανάπτυξη στοχευμένων λύσεων.

2. Εμπλοκή της Κοινότητας

Συμμετοχή των μαθητών, των γονέων, των εκπαιδευτικών και των ενδιαφερομένων με τη χρήση εργαλείων όπως έρευνες, ομάδες εστίασης και επιτροπές ποικιλομορφίας για τη συλλογή στοιχείων.

3. Ανάπτυξη πολιτικής και προγράμματος σπουδών

Καθιέρωση πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς (π.χ. κατά των διακρίσεων, υποστήριξη της αναπηρίας) και ενσωμάτωση διαφορετικών προοπτικών στα προγράμματα σπουδών για την προώθηση της ισότητας και της κριτικής σκέψης.

Βασικές αρχές για την ενταξιακή εκπαίδευση

4. Επαγγελματική ανάπτυξη

Παροχή συνεχούς κατάρτισης σε θέματα πολιτισμικής επάρκειας, διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μεθόδων διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς για την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών.

5. Υποστηρικτικές δομές

Δημιουργήστε ρόλους και πόρους, όπως συντονιστές ένταξης, προγράμματα καθοδήγησης και κέντρα πόρων για την αποτελεσματική υποστήριξη των μαθητών.

6. Πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς στην πράξη

- ο **Πρωθήστε μια κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς** με πολιτιστικές εκδηλώσεις, πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία των φοιτητών και εκστρατείες ευαισθητοποίησης.
- ο **Παρακολουθήση της προόδου μέσω ανατροφοδότησης**, ερευνών και μετρήσεων επιδόσεων για τη συνεχή βελτίωση των στρατηγικών.

Βέλτιστες πρακτικές που υποστηρίζουν τους παρόχους ΕΕΚ ώστε να εφαρμόζουν πολιτικές χωρίς αποκλεισμούς στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα

Καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση (UDL)

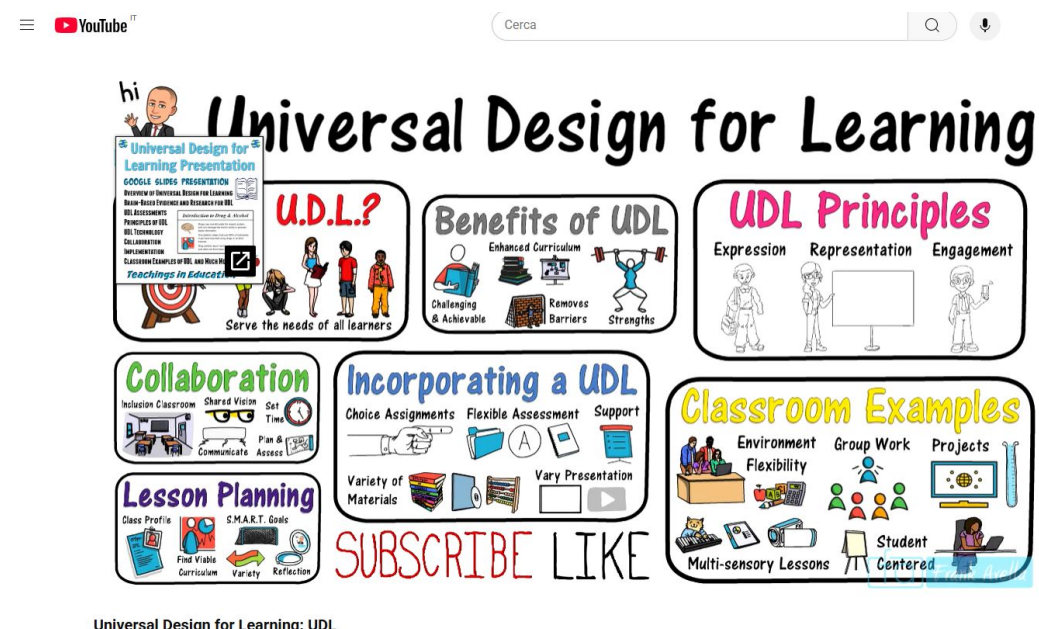
Αποτελεί παράδειγμα επιτυχημένης ένταξης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση που δίνει σε όλους τους μαθητές ίσες ευκαιρίες να επιτύχουν. Είναι ένα **εκπαιδευτικό πλαίσιο** που καθοδηγεί την **ανάπτυξη ευέλικτων μαθησιακών περιβαλλόντων** για την προσαρμογή διαφορετικών μαθητών.

Ομάδες εργασίας του Ευρωπαϊκού Εκπαιδευτικού Χώρου

για να βοηθήσουν στην ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών, η Επιτροπή διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ μέσω δραστηριοτήτων αμοιβαίας μάθησης που καλύπτουν διάφορα θέματα και εκπαιδευτικά επίπεδα (από την παιδική ηλικία έως την εκπαίδευση ενηλίκων).

**Παρακολουθήστε
το βίντεο:**

Universal Design for
Learning UDL

**Δείτε μερικά παραδείγματα παραδοτέων ή
συνεδριάσεων ομάδων εργασίας εδώ:**

<https://education.ec.europa.eu/about-eea/working-groups>

Βέλτιστες πρακτικές που υποστηρίζουν τους παρόχους ΕΕΚ ώστε να εφαρμόζουν πολιτικές χωρίς αποκλεισμούς στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα

Επικύρωση δεξιοτήτων για πρόσφυγες και μετανάστες στη Νορβηγία

Περιλαμβάνει μέτρα για την επιτάχυνση της χαρτογράφησης και της επικύρωσης των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των προσφύγων και άλλων μεταναστών.

Πηγή:

<https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/28782>

School4Inclusion

Το έργο αυτό προωθεί την εκπαίδευση των παιδιών μεταναστών χωρίς αποκλεισμούς. Βασίζεται στις αρχές της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της συμμετοχής σε όλο το σχολείο.

Πηγή:

<https://school-education.ec.europa.eu/en/discover/resources/schools4inclusion-promoting-inclusive-education-migrant-children>

Παρακολουθήστε το βίντεο:
Schools4Inclusion (S4I) online toolkit – resources for inclusive education

Αναφορές — μέρος Β

1. European Commission. (n.d.). About vocational education and training. European Education Area. Retrieved January 2, 2025, from <https://education.ec.europa.eu/education-levels/vocational-education-and-training/about-vocational-education-and-training>
2. Council of the European Union. (2020). Council recommendation on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness, and resilience [PDF]. Cedefop. https://www.cedefop.europa.eu/files/celex_32020h120201_en_txt.pdf
3. European Commission. (2021). Proposal for a Council Recommendation on blended learning for high-quality and inclusive primary and secondary education [PDF]. European Union. https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2021-10/comm-2021-7493_en.pdf
4. Jeon, S. (2019), Unlocking the Potential of Migrants Cross-country Analysis, OECD Reviews of Vocational Education and Training, OECD Publishing, Paris, https://www.oecd.org/en/publications/unlocking-the-potential-of-migrants_045be9b0-en.html
5. European Commission. (n.d.). Migrants and refugees: Inclusive education. European Education Area. Retrieved January 2, 2025, from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/inclusive-education/migrants-and-refugees>
6. Park University. (n.d.). Building inclusive educational environments: Strategies for leaders. Retrieved January 2, 2025, from <https://www.park.edu/blog/building-inclusive-educational-environments-strategies-for-leaders/>
7. Dryden-Peterson, S. & ODI. (n.d.). Building inclusive education systems for refugees. In Primary Secondary Tertiary Emergencies Connected Thematic HEA. <https://www.unhcr.org/sites/default/files/2023-09/building-inclusive-education-systems-for-refugees.pdf>

Τεστ

Υπάρχει μόνο μία σωστή απάντηση.

1. Ποια είναι η βασική αρχή της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς;

- α) Εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση σε ένα συνεργατικό περιβάλλον για όλους
- β) Εκπαίδευση μαθητών με διαφορετικές ανάγκες σε ξεχωριστά περιβάλλοντα
- γ) Ενσωμάτωση μόνο των ατόμων με αναπηρία
- δ) Εστίαση στην προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών μόνο για μαθητές με υψηλές επιδόσεις

2. Ποια είναι η βασική διαφορά μεταξύ ένταξης και ενσωμάτωσης;

- α) Η ένταξη βασίζεται στη συστημική αλλαγή, ενώ η ενσωμάτωση προσθέτει υποστήριξη εντός των υφιστάμενων δομών
- β) Η ένταξη και η ενσωμάτωση είναι συνώνυμα
- γ) Η ενσωμάτωση σημαίνει πλήρη προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλες τις ανάγκες των μαθητών
- δ) Η ενσωμάτωση αντιμετωπίζει μόνο τα γλωσσικά εμπόδια

3. Ποιες από τις ακόλουθες δηλώσεις ισχύουν όσον αφορά τα εμπόδια στην πρόσβαση των μεταναστών στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση;

(Υπάρχουν δύο σωστές απαντήσεις)

- α) Οι μετανάστες λαμβάνουν πάντα συνεπή υποστήριξη από τα συστήματα ΕΕΚ σε όλη την Ευρώπη.
- β) Οι γλωσσικές δυσκολίες είναι ένα από τα κοινά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες στην ΕΕΚ
- γ) Τα πιο περιεκτικά και ευέλικτα συστήματα ΕΕΚ ωφελούν τόσο τους μετανάστες όσο και άλλους μειονεκτούντες εκπαιδευόμενους
- δ) Η ΕΕΚ σχεδιάζεται μόνο για τους γηγενείς εκπαιδευόμενους και δεν λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των μεταναστών

4. Ποια είναι μια από τις κύριες προτεραιότητες των δράσεων της ΕΕ για τη στήριξη της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς;

- α) Μείωση της χρηματοδότησης για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε διαφορετικές τάξεις
- β) Προώθηση ξεχωριστών μαθησιακών διαδρομών για τους μετανάστες μαθητές
- γ) Υποστήριξη των εκπαιδευτικών σε διαφορετικές τάξεις
- δ) Περιορισμός της χρήσης βέλτιστων πρακτικών σε όλα τα κράτη μέλη

*5. Ποιο από τα ακόλουθα αποτελεί βασική αρχή της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς;
(Υπάρχει μόνο μία σωστή απάντηση)*

- α) Περιορισμός του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών μόνο στην εθνική ιστορία και γλώσσα
- β) Ανάθεση μαθητών με διαφορετικές ανάγκες σε ξεχωριστά μαθησιακά περιβάλλοντα
- γ) Προώθηση της κουλτούρας χωρίς αποκλεισμούς μέσω πρωτοβουλιών και πολιτιστικών εκδηλώσεων υπό την ηγεσία των μαθητών
- δ) Αποφυγή ανατροφοδότησης από τους μαθητές και τους γονείς για τον εξορθολογισμό της διδασκαλίας

ίΣας ευχαριστούμε!

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΜΑΣ

@transform

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Co-funded by
the European Union

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντανakλά μόνο τις απόψεις του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν..